

Mihail Diaconescu

SPERANȚA

Roman

Ediția a IV-a

CU STUDIUL POSTFAȚĂ

ROMANUL UNIRII PRINCIPATELOR -

PERSPECTIVA SOCIOLOGICĂ

De ILIE BĂDESCU

EDITURA MAGIC PRINT

2019

CUPRINSUL

PARTEA ÎNTÂI VISUL	3
CAPITOLUL I	5
CAPITOLUL II	29
CAPITOLUL III	53
CAPITOLUL IV	79
CAPITOLUL V	101
CAPITOLUL VI	121
CAPITOLUL VII	153
CAPITOLUL VIII	185
CAPITOLUL IX	201
CAPITOLUL X	219
PARTEA A DOUA NOAPTEA	247
CAPITOLUL XI	249
CAPITOLUL XII	267
CAPITOLUL XIII	287
CAPITOLUL XIV	315
CAPITOLUL XV	341
CAPITOLUL XVI	375
CAPITOLUL XVII	401
CAPITOLUL XVIII	423
CAPITOLUL XIX	445
CAPITOLUL XX	469
CAPITOLUL XXI	483

PARTEA A TREIA SINGURĂTATEA	495
Respect pentru oameni și cărți	
CAPITOLUL XXII	497
CAPITOLUL XXIII	515
CAPITOLUL XXIV	535
CAPITOLUL XXV	557
CAPITOLUL XXVI	575
CAPITOLUL XXVII	591
CAPITOLUL XXVIII	611
EPILOG	631
POSTFAȚĂ	647
ROMANUL UNIRII PRINCIPATELOR – PERSPECTIVA SOCIOLOGICĂ, DE PROF. UNIV. DR. ILIE BĂDESCU	649

CAPITOLUL I

A lteța sa serenisimă Grigore Alexandru Ghica al X-lea, augustul principe domnitor al Moldovei, se posomorî pe neașteptate. Câteva clipe rămase nemișcat, cu privirea pierdută, undeva, pe fereastra înaltă din fața lui. Afară, vântul nemilos al toamnei îndoia mult crengile copacilor. Feliile mici de pâine albă cu unt și dulceață de fragi, cana de porțelan cu laptele aburind pe măsuța mică la care mâncau rămaseră neatinsse.

Marie îi ghici neliniștea. Încetă să mai soarbă din lapte. Se ridică de la locul ei și se apropie blând. Augustul ei stăpân și amant, cel mai frumos bărbat din Moldova, un amestec straniu de măreție liniștită și blândețe, de putere și slăbiciune, avea ca întotdeauna o înfățișare indolentă și plictisită. Sub această înfățișare Marie știa să vadă însă mândria lui gingașă, atât de firească, marele său ifos pe care și-l purta peste tot fără nici o afecțatie. În dimineața aceasta era nu numai plictisit și îngândurat, ci și trist. Foarte trist chiar. I se așeză pe genunchi, își apropie obrazul fin de tâmpla lui aspră, cu părul tăiat scurt, ostășește, și-i cuprinse gâtul cu brațele goale. Înalt și subțire, puternic, strâns bine în uniforma strălucitoare de general și comandant suprem al oștirii în care obișnuia să-și primească miniștrii, cu

părul negru neatins încă de nici un fir alb, alteța sa părea uneori, în ciuda celor cincizeci de ani pe care îi avea, un tânăr suav, de o vârstă nedeslușită. O îmbrățișă și el. Marie îi răspunse cu aceeași gingășie plină de bunătate și blândețe.

– Alteța voastră nu trebuie să aibă îndoială! îl îndemnă ea încet. Amintiți-vă de ura pe care acești sfetnici vânduți v-o poartă și de tot răul pe care ei îl fac! Înlăturarea lor e un bine!...

Trupul ei moale sub straiul subțire și străveziu era tot atât de fierbinte ca în timpul nopții, când o ținea să doarmă la piept. La perete, patul înalt și larg, cu baldachin de mătăsuri verzi ședea ne-strâns, ca la trezire. Măsuțele aurite, pline de feluritele mărunțișuri ale alcovului, erau cele știute. Le găsiseră așa cum le lăsaseră cu un an în urmă, când împrejurările îl siliseră pe principe să-și părăsească țara și să se ducă la Viena, de unde urmărise cu atâta neliniște mersul răz-boiului din Crimeea. Nu se schimbaseră nimic.

– Știi bine, îi mărturisi el cu deplină încredere, că nu de ei este vorba. Eu îi înfrunt, de fapt, pe turci și pe austrieci laolaltă... Ei stau în spatele stricatului de Theodor Balș, al nemernicului de Alexandru Sturdza, al canaliei de Nicolae Istrati, care au nerușinarea să spună că ideile liberale au fost pentru el doar o boală a tinereții... De Constantin Sturdza sau de nemernicul de Nicolae Mavrocordat, prea scumpul meu ginere, ce să mai vorbesc?... Ca să scap măcar pentru puțin timp de răul lor, sunt silit să-i dau jos fără nici-o întârziere... E un moment hotărâtor pentru mine!... Pentru planurile mele!... Și, poate, pentru casa princiară Ghica!... Bănuiesc de pe acum îndârjirea tuturor celor din neamurile lor, uneltirile pe care le vor încerca, tot ce vor spune!...

– Ei știi ce-i așteaptă?

– Bănuiesc!... Eu nu le-am spus nimic lămurit... I-am vestit însă de numire pe noii miniștri... E ușor de presupus că prin oraș s-a și aflat câte ceva... I-am chemat pe toți la curte, și pe cei vechi și pe cei noi, pentru a-i pune față în față și a le da astfel de înțeles că trebuie să se lupte în primul rând între ei... Noii numiți mai trebuie să priceapă că lupta împotriva celor vechi este necruțătoare...

– E bine așa, rosti Marie foarte încet.

Apoi tăcu, dornică să nu-l mai răscalească. Alteța sa mai întârzie nemișcat doar câteva clipe. Bunătatea și gingășia femeii îl linișteau. Nu era întâia oară când se lăsa înrâurit de dorințele ei. În tot ceea ce-l îndemnase, Marie nu greșise niciodată. O sărută încet pe obrazul catifelat. Apoi o împinse ușurel și se ridică potrivitându-și cu grijă amănuntele uniformei albastre de general și cap al oștirii moldovenești cu toate decorațiile pe piept.

– Diseară la bal, îi ceru principele, o vei însoți pe prințesa Natalia. La masă vei sta însă între sir Robert Colquhoun, consulul general al Angliei la București, acum în trecere pe la Iași, și *madame* Josephina Romalo, fiica din flori a domnului Costache Negri, unul din noii mei miniștri... E o femeie foarte instruită și foarte plăcută... Tatăl ei a recunoscut-o legal acordându-i dreptul de moștenitoare a averii... *Madame* Josephina a fost mulți ani la învățătură la Paris... E măritată doar de vreo doi ani cu domnul Vasile Romalo, un tânăr binecunoscut din Partida Națională...

– Este neapărat nevoie să vin și eu? întrebă Marie cu o undă de teamă în glas.

– Amanta principelui, o învăță el hotărât, are la curte drepturi mai mari decât toate boieroaicele invidioase la un loc. Doresc mult ca iubita mea să se simtă bine diseară... Și ea trebuie să-și înfrunte dușmanii...

Apoi după câteva clipe:

– Și... mai ales dușmancele!

Marie își strânse sânii mici cu o palmă, iar cu cealaltă își ridică puțin într-o parte poala cămășii străvezii în care dormise. Se înclină zâmbind, cu o reverență plină de grație.

– *J'y viendrai! Vous êtes mon bien aimé, mon seigneur et mon maître, pour toujours!*

Principele ieși. Mergând prin încăperile goale ale palatului se simți pentru întâia oară în dimineața aceasta, a treia petrecută la Iași de când se întorsese de la Viena, liniștit cu adevărat. Marie, buna și scumpa Marie, îi risipise neîncrederea și teama de parcă n-ar fi fost.

În camera de lucru, unde-i deschise ușa un valet înalt, înfiredat în auriu, era cald și plăcut. Servitorii curții făcuseră focul din timp.

Ar fi trebuit să se uite prin scrisorile de pe masă, desfăcute de prințul Nicolae Șutu, secretarul domnesc, și rânduite la îndemână după însemnătatea lor.

Nu izbutea să aibă însă nici un pic de luare-aminte. Se gândea la Marie. O iubea cu adevărat, el cel socotit un apatic și un muieratic, un desfrânat rece sau un văduv nerușinat care nu se dădea în lături de la nici o femeie ispititoare? Firește că o iubea. Altfel legătura lor veche, încă de pe timpul când Marie fusese adusă de la Paris la curte ca educatoare a copiilor săi, s-ar fi destrămat de cine știe când. Dar dacă o iubea și-i rămânea statornic, ca unei soții adevărate, oricâte alte legături trecătoare și ciudate ar fi avut, ce însemna, de fapt, amorul lor?

Mai întâi, de când o făcuse amanta sa *en titre*, Marie îi dăruise harnică doi copii. Ferdinand, ivit pe lume cu un an și jumătate în urmă, înainte de plecarea în Austria, și Gregoire, născut doar de șase luni, la Viena, erau copii reușiți, un fel de amestec copleșitor de gingășie nesfârșită, sănătate robustă și vioiciune isteată, plină de putere de seducție. Alături de ei se simțea tânăr, încrezător în puterile sale. Marie era nu numai o amantă ațăătoare și aiuritoare sau, dimpotrivă, odihnitoare ca un liman de tihnă la care râvnești totdeauna, ci și o mamă devotată, uimitor de pricepută în toate amănuntele purtării ei față de copii. La început o iubise ca un apucat, cu un fel de pornire, întunecată, greu de priceput. Firea ei ațăătoare, în egală măsură suavă și voluptoasă, plină de mister uneori, concupiscentă și lascivă alteori, gata oricând de răspuns în bețiile cărnii, îl exaltase. Cu timpul învățase s-o înțeleagă. Și, mai ales, s-o respecte. Admirația lui tainică față de ea nu-i fusese dezmințită niciodată până acum.

O dovadă foarte puternică a amorului care-i lega era apoi pornirea lor, bună sau rea, asta rămânea de văzut, de a trăi nespuse de adânc anumite stări de suflet comune. Compătimirea sau, dimpotrivă, bucuria liniștită îi unea nemăsurat mai mult decât orele de patimă oarbă din atâtea și atâtea nopți fără sațiu. Trăirea aceasta la bucuriile sau la durerile altuia se înfățișa însă ca o pornire ce nu putea fi înțeleasă pe deplin. Ea exista așa și nu altfel. Era oarbă și se lămură poate prin faptul că orice om care se bucură sau se întristează, care

cinstește sau disprețuiește caută plin de liniște pe alții, gata să fie părtași la trăirile sale. Era adevărat că aci la curte se găseau destui lingușitori iscusiți gata să râdă sau să se întristeze la cel mai mic semn al său. Dar ei își făcuseră din asta o artă aducătoare de foloase și nimic altceva. Poate că omul, se gândi principele mai departe, nici nu poate fără a împărtăși altora trăirile sale, fără a răscoli și în alții toate simțirile care-l frământă pe el. La Viena, unde avusese curiozitatea de a se duce la o casă de nebuni, doctorul îi spusese că tocmai durerea neputinței de a împărtăși altora ceea ce simt îi depărtează pe unii oameni de semenii lor și le întărește brațul când se hotărăsc să-și ia singuri zilele. Așadar durerea celor ce-și caută moartea nu vine atât din neputința de a-și spune gândurile, cât din încredințarea că nimeni din jur nu ia parte la durerile lor. Când, dimpotrivă, sunt părtași la bucurie și la tristețe, oamenii se leagă între ei prin mii de fire nevăzute. Ei doi își trăiau de mult timp, la fel de adânc, atât împlinirile, cât și tristețile. Aceasta însă, înțelese principele, înclinat din fire de a stărui oricând în gândurile sale, era numai o latură a legăturii lui cu Marie. Toată delicatețea purtării ei de femeie frumoasă și sensibilă, atât de învățată, puterea de judecată, desăvârșita cuviință în lume sau față de el erau cel puțin tot atâtea pricini ca legătura lor să ajungă atât de puternică. I se părea uneori că în ea se recunoaște pe deplin. Marie dorea ca el și simțea asemeni lui mai înainte ca el însuși să-și lămuirească îndeajuns anumite gânduri sau înclinații. Simpatia prin care ei doi se recunoșteau unul într-altul semăna oarecum cu o putere sufletească pe care și-o împărtășeau ca într-un fel de prisosință bogată, binefăcătoare. Poate că de aceea urmând îndemnurilor rostite de Marie nu greșise niciodată.

Mai stăruitoare și mai puternică decât această necurmată recunoaștere a unuia în celălalt era însă bucuria lor laolaltă. Când unul suferea, celălalt se simțea dator să-l ajute și asta îl ușura sufletește și-l înălța. Îi dădea deodată un fel de putere pe care celălalt n-o avea. În bucuria laolaltă nu se afla însă nici o urmă a puterii unuia asupra altuia. Erau la fel. Uniți parcă pentru totdeauna. Și poate că asta însemna măcar o parte din fericirea cea mai adevărată. De ce atunci întârzia s-o facă pe Marie soția sa legiuită? În ultimul timp întrebarea

aceasta îi venea tot mai des în minte fără să-și răspundă lămurit nici-odată. Poate, mai întâi, pentru că ar fi trezit ura copiilor săi legitimi înlăturați astfel cu bună știință de la o parte din averile care li se cuve-neau. Poate că nu era bine să înfrunte disprețul boierilor și al capetelor încoronate care își învecinau țările cu Moldova... Poate, fiindcă ea însăși nu-i ceruse acest lucru niciodată, neașteptând de la el nimic alt-ceva decât aceeași dragoste statornică și totuși stranie de până acum. Sau poate din toate aceste pricini și din multe altele laolaltă pe care acum nu și le mai amintea sau nu-i plăcea să mai stăruie asupra lor.

O bătaie ușoară în ușă îl făcu să tresară din visare. Valetul intră și, după ce se plecă, îi spuse că excelența sa domnul Nicolae Șuțu, secretarul personal al alteței sale, se află afară.

– Să intre! îngădui principele.

Secretarul său, un bărbat subțire, cărunț, mai vârstnic decât principele cu șase ani, coborâtor și el dintr-o casă domnească, așadar un prinț îndrituit să viseze la tronul lui Ștefan cel Mare, se înclină adânc, plin de ceremonie, și rămase nemișcat.

– Doresc să spun serenissimei voastre altețe, rosti el răspicat, cu un glas cumpănit, învăluitor, bună dimineața! Doresc de asemenea alteței voastre multe bucurii pe ziua de azi!

– Mulțumesc, domnule Șuțu! Dacă schimbările de miniștrii de azi nu vor fi întâmpinate cu o prea mare opoziție, vom putea spune că ziua de azi este, într-adevăr, o zi bună... O zi decisivă în multe pri-vințe...

Prințul Șuțu nu se grăbi să răspundă. Ca vechi boier și curtean ce era, așteptă câteva clipe să înțeleagă în ce ape se scaldă starea sufle-tească a serenissimei sale altețe.

– Nu e vorba numai de câțiva boieri mari dați jos din dregă-torii, insinuă el foarte abil, ci de părerile marilor curți domnitoare ale Europei... Și așa ni se spune că suntem înconjurați aici la curte numai de liberali...

Spre deosebire de alte dăți, când se purta atât de neașteptat, cu treceri uluitoare de la frământare la îmbunare sau de la mânie aprigă la o nepăsare totală, alteța sa rămase liniștit.

– Nimeni nu are dreptul, rosti el limpede, să decidă ceea ce se petrece aici la curte la Iași, în afară de domnul Moldovei!... Asta ar trebui să nu uite nimeni din țara asta!... Și mai ales boierii!...

Secretarul personal se înclină plin de curtenie ca și cum asupra acestei chestiuni nu mai era nimic de adăugat.

– Foștii și noii miniștri, rosti el cu glas potrivit, s-au adunat în sala cea mare... Așteaptă sosirea alteței voastre serenissime.

– Să mergem! hotărî principele.

Se ridică și pașii spre ușa deschisă din timp de secretar, apoi pe coridoarele palatului. Pașii lor repezi pe lespezile de marmură se auzeau puternic. Totul era ca de obicei.

Înainte însă de a intra în sala tronului, alteța sa serenisimă simți deodată o slăbiciune neașteptată. Încetini pasul încercând să se țină cu mâna de perete. Nu-și dădea seama dacă e vorba de vreo boală sau de scârba atotputernică de a da ochii cu câțiva din dușmanii săi cei mai înverșunați.

*

* *

În sala tronului foștii și noii miniștri așteptau în picioare rânduiți frumos la perete. Prințul secretar Nicolae Șutu se duse lângă ei. Alteța sa serenisimă rosti în treacăt un „bună dimineată!” scurt și se așează în jilțul domnesc fără să mai dea mâna cu ei cum se obișnuia. Slăbiciunea nu-l părăsea. Hotărârea îi era însă mai aspră ca oricând. Îi vesti deci cu o voce înceată și tărăgănată că ține seama de dorințele domnilor Theodor Balș, Alexandru Sturdza, Nicolae Istrati, Constantin Sturdza și Nicolae Mavrocordat, marele hatman, ginerele alteței sale răspunzător de treburile armatei, un bondoc cu chelie și barbă tăiată scurt, de a se consacra în viitor, ceva mai mult, sănătății, caselor, averilor și moșiilor lor – așa cum ei înșiși îi spusese cu un an în urmă, când principele fusese silit de năvala trupelor țariste în Moldova, să-și părăsească țara. Luase deci, minți el hotărât, privindu-i drept în față, această deciziune, atât pentru interesele lor personale, cât și pentru rezonul de stat, adică pentru a servi interesele țării care cere mereu

bărbați devotați în exclusivitate nevoilor ei. Celor ce-și încetau treburile la curte le ură mari bucurii la casele și moșiile lor, iar celor chemați în treapta de miniștri mari izbânzi în necurmatele strădanii pline de credință spre o mai bună chivernisire a patriei.

Se opri deodată pentru că Theodor Balș făcu surprins o mișcare necugetată cu mâna dreaptă de parcă ar fi vrut să-l întrerupă. Decorațiile mari cu care își împodobise tot pieptul – cele mai multe din ele turcești și austriece – sclipiră scurt. Fostul ministru își dădu seama însă la timp că nu e nici locul, nici momentul să spună ceva. Își lăsă mâna jos a neputință și rămase nemișcat. Cu toate că se așteptase la această demitere, fața lui bolnavă arăta atâta uimire și amărăciune că părea schimonosită.

Urmară câteva clipe de tăcere încordată. Alteța sa gustă din plin tăcerea aceasta. Îi făcea bine. Alexandru Sturdza, Nicolae Istrati și Constantin Sturdza nu îndrăzneau nici ei să spună nimic. Nici măcar nu clipeau. Și parcă nici nu răsufiau. Ginerele Nicolae Mavro-cordat părea încremenit. Ceva din frigul înghețat de sfârșit de octombrie de afară pătrunsese în încăperea măreață în care se aflau și în întreg palatul domnesc. În ciuda sobelor înalte și încinse, așezate pe la colțuri, principele simți îngrozit cum i se înfig deodată în trup niște ace de gheață subțiri. I se întâmpla asta totdeauna când avea stări de prea mare încordare sufletească. De fapt nu-și dădea seama dacă tot ceea ce se petrecea acum este o izbândă deplină sau doar începutul unei noi și necruțătoare lupte. De însemnătatea istorică a momentului era însă întru totul convins. Dincolo de ferestrele înalte, împodobite pe margine cu draperii grele și ciucuri de fire aurite, peste copacii uzi și peste străzile Iașilor înghesuite în dealuri, bătea un vânt tăios, venit de la miazănoapte, amestecat cu lapoviță și ninsoare. Frigul vânăt domnea în palat, în oraș, peste lumea întreagă. Domnea mai ales în inima lui.

În fine, cavalerul Petre Mavrogheni, cel mai bun specialist în științele economice pe care îl avea țara, numit acum la finanțe, unde îi era locul, după ce mai înainte, ca mare agă, fusese șeful poliției domnești, rupse tăcerea. Începu să vorbească greoi, căutându-și cu mare grijă cuvintele, despre iubirea față de patrie și față de alteța sa

serenismă Grigore Alexandru Ghica al X-lea, augustul principe domnitor al Moldovei, bunul ei părinte și stăpân, de dorința fierbinte a tuturor noilor numiți de a-și îndeplini până la capăt datoriile lor de preaînălți dregători.

Mic de stat, cu privirile adânci, cu maniere de o ireproșabilă distincție, elegant, suplu, Petre Mavrogheni se înfățișa la cei treizeci și cinci de ani ai săi drept unul din cei mai plăcuți bărbați din Iași. Puterea lui de muncă, înțelegerea foarte adâncă a încurcatelor treburi financiare, a situației din țară și străinătate, neamurile sale boierești, averile, iscusința și stăruința încăpățânată în tot ceea ce începea, făceau din el un sfetnic mai mult decât folositor. Lucra cu credință. Și lucra bine. Totuși de vorbit nu vorbea prea deslușit, iar măriei sale principelui îi era greu în clipele acelea să-i urmărească spusele. Îl privi fără să-l mai audă. Dădu însă încet din cap ca și cum l-ar fi ascultat cu cea mai mare luare-aminte, apoi își mută cercetător privirile spre ceilalți dregători.

Ștefan Catargiu arăta liniștit, stăpân pe sine. Toată purtarea lui dădea a înțelege că socotea dorința principelui de a-l păstra mai departe și tocmai la interne, ca pe un lucru de la sine înțeles. Așezat lângă domnul Catargiu, frumosul și veșnic neliniștitul beizade Ioan, preaiubitul fiu al principelui, holtei încă și vestit deocamdată doar prin petrecerile sale spurcate cu actrițe gingașe de la teatrul francez, părea în schimb nepăsător, un pic plictisit de toată ceremonia de acum. La fel, ginerele domnesc Nicolae Răducanu Rosetti, noul titular la justiție, un grăsan umflat ca un burduf, soțul Aglaei, fiica măriei sale. Nemișcarea lor țeapănă, potrivită ceremoniei, părea silită. Nerăbdarea de a isprăvi li se citea în ochi.

Foarte pătruns de însemnătatea schimbării de acum părea în schimb domnia sa Dimitrie Ralet, unul din cei mai cunoscuți membri ai Partidei Naționale, un bărbat de aproape patruzeci de ani, noul ministru al învățământului și treburilor bisericești. Împodobit frumos cu o cravată *papillon* roșie, care se potrivea foarte bine cu albul imaculat de la cămașa scrobită și cu negrul țesăturii alese din care îi era croit surtucul, domnia sa Dimitrie Ralet asculta cu mare luare-aminte ceea ce spunea Petre Mavrogheni despre datorie, onoare și

credință. Dădu chiar din cap în semn de încuviințare. În dreapta sa, Costache Negri, un liberal binecunoscut tot din Partida Națională, noul ministru al lucrărilor publice, bărbat nespus de frumos, minunat zidit, de o statură și o ținută herculeană, și Anastasie Panu, înroșit rău la față de gras ce era, își ridicau privirile spre tavanul împodobit cu zeițe despuiate și filozofi păgâni de parcă nu împrejurarea aceasta, cu o cuvântare foarte solemnă în fața domnitorului țării, ci Atena preaînțeleapta din tavanul pictat cu zeii Olimpului i-ar fi pironit locului pe toți. Domnul Anastasie Panu era cunoscut în Moldova și chiar dincolo de fruntariile ei pentru participarea deosebit de stăruitoare la mișcarea opoziționistă a tineretului intelectual liberal contra fostului domnitor Mihail Sturdza. Mai târziu în timpul revoluției pașoptiste, fusese la fel de activ. Acum conta printre cei mai devotați bărbați politici care luptau pentru cauza Unirii Principatelor.

Beizade Constantin Ghica, cel de al doilea fiu al alteței sale, răspunzător acum, ca secretar de stat, de treburile externe ale Moldovei, un bărbat înalt și delicat, foarte fin, și marele hatman Boldur Lătescu, un bătrân cu mustățile țepene și fața numai cute, cu mâna pe sabie, numit acum la oștire, se uitau pe ferestre.

Încremenii, dar firește, nu tot atât de liniștiți ca noii numiți, ședeau mai departe și miniștrii dați jos de la putere. Cu numai o lună în urmă, în septembrie, mai înainte ca alteța sa serenisimă Grigore Alexandru Ghica al X-lea să-și vestească data întoarcerii de la Viena, membrii Consiliului administrativ care doreau să se mențină neapărat la putere întemeindu-se pe ajutorul străin al Înaltei Porți, mai ales al lui Derviș Pașa, comisarul puterii suzerane la Iași, crezuseră că toate posturile din subordine vor rămâne definitiv în mâinile lor. Se apucaseră deci să înlocuiască, cu de la ei putere, pe mulți din înalții funcționari de la departamente sau din conducerile ținuturilor și să pună acolo pe oamenii lor de încredere. Casa imperială de Habsburg, ca putere protectoare, generalul Coronini-Kronberg, comandantul trupelor austriece de ocupație în Principatele Române, și domnul Eduard Bach, comisarul trimis de Viena la București și Iași, încurajaseră de asemenea aceste schimbări. Cei care se pricepeau la afacerile politice știau de altfel că nu era prima dată când Înalta Poartă, ca